

Nr 173

Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med överlämnande av redogörelse från Nordiska rådets svenska delegation; given Stockholms slott den 28 oktober 1960.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, lämna riksdagen redogörelse för Nordiska rådets åttonde session i Reykjavik den 28—31 juli 1960.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Herman Kling

Utdrag ur protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten i statsrådet i Stockholm den 28 oktober 1960.

N ä r v a r a n d e:

Statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför t. f. chefen för utrikesdepartementet, statsrådet Kling följande.

Nordiska rådets åttonde session ägde rum i Reykjavik den 28—31 juli 1960. Vid denna session antog rådet 12 rekommendationer, riktade till regeringarna i Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge.

Nordiska rådets svenska delegation har överlämnat en till Konungen ställd skrivelse, jämte bilaga, dagtecknad den 19 oktober 1960, med redogörelse för rådets åttonde session. Denna skrivelse är såsom bilaga fogad till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Jag får hemställa, att Kungl. Maj:t måtte delgiva riksdagen den sålunda avgivna redogörelsen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att skrivelse, av den lydelse bilagan till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Bengt Borglund

Till KONUNGEN

Härmed får Nordiska rådets svenska delegation överlämna bifogade redogörelse för rådets åttonde session i Reykjavik den 28—31 juli 1960 jämte en bilaga.

Stockholm den 19 oktober 1960

Underdånigst

För Nordiska rådets svenska delegation

BERTIL OHLIN

Gustaf Petrén

Redogörelse
från Nordiska rådets svenska delegation rörande rådets åttonde session i
Reykjavik den 28—31 juli 1960

I. Organisation m. m.

Den svenska delegationen bestod vid sessionen av följande *regeringsrepresentanter*:

statsminister Tage Erlander,
statsrådet och chefen för socialdepartementet Torsten Nilsson,
statsrådet och chefen för handelsdepartementet Gunnar Lange,
statsrådet och chefen för justitiedepartementet Herman Kling,
statsrådet och chefen för inrikesdepartementet Rune B. Johansson

och följande *valda medlemmar*:

riksbanksfullmäktig Emil Ahlkvist
redaktör Birger Andersson,
fru Sigrid Ekendahl,
lantbrukare Lars Eliasson i Sundborn,
direktör John Ericsson,
f. d. direktör Knut Ewerlöf,
chefredaktör Anselm Gillström,
metallarbetare Hans Gustafsson i Stockholm,
docent Gunnar Helén (31 juli 1960 såsom ersättare för fru Sandström),
skogsarbetare Sigfrid Jonsson i Strömsund,
professor Bertil Ohlin,
professor emeritus Hugo Osvald,
riksgäldsfullmäktig Anders Pettersson i Dahl,
landshövding Olov Rylander,
fru Ragnhild Sandström (28—30 juli 1960),
förste vice talman Martin Skoglund i Doverstorp,
förste vice talman Axel Strand.

Delegationen biträdades av sin sekreterare docent Gustaf Petrén, sakkunniga och övrig personal.

Till rådets president vid sessionen valdes direktör Gisli Jónsson, Island, och till vice presidenter förutvarande statsminister Erik Eriksen, Danmark, talman Karl-August Fagerholm, Finland, vice stortingspresident Nils Hønsvald, Norge, och professor Bertil Ohlin, Sverige.

Vid sessionen tillsattes fem utskott: juridiska utskottet (13 medlemmar), kulturutskottet (13 medlemmar), socialpolitiska utskottet (13 medlemmar), trafikutskottet (13 medlemmar) och ekonomiska utskottet (17 medlemmar).

† *Bihang till riksdagens protokoll 1960. 1 saml. Nr 1 73*

De svenska valda medlemmarna fördelades på utskotten på följande sätt:

<i>Juridiska utskottet:</i>	herrar Ahlkvist, John Ericsson, Rylander,
<i>Kulturutskottet:</i>	herrar Gillström, Jonsson i Strömsund, Osvald,
<i>Socialpolitiska utskottet:</i>	herr Birger Andersson, fru Ekendahl, herr Pettersson i Dahl,
<i>Trafikutskottet:</i>	herr Gustafsson i Stockholm, fru Sandström, herr Skoglund i Doverstorp (förman),
<i>Ekonomiska utskottet:</i>	herrar Eliasson, Ewerlöf, Ohlin, Strand (vice förman).

Regeringsrepresentanterna erhöilo en generell inbjudan att deltaga i utskottssammanträdena under sessionen. Av de svenska regeringsrepresentanterna deltog statsrådet Kling i juridiska utskottet, statsråden Johanson och Nilsson i socialpolitiska utskottet samt statsrådet Lange i ekonomiska utskottet.

II. Behandlade saker

De saker (enligt terminologien i rådets arbetsordning benämnas ärendena saker), som rådet hade att behandla vid denna session, uppdelades på saklistan i tre olika grupper, avseende en medlemsförslag — såväl till tidigare session väckta men uppskjutna som till åttonde sessionen väckta — (s. k. A-saker), en berättelser (s. k. C-saker) och en meddelanden från regeringarna jämlikt 11 § stadgan för Nordiska rådet rörande åtgärder i anledning av de av rådet tidigare beslutade rekommendationerna (s. k. D-saker). Vid sessionen förekom icke något regeringsförslag (B-sak). Från föregående session kvarstodo åtto uppskjutna A-saker. Till åttonde sessionen hade väckts 17 nya medlemsförslag. Då sessionen av olika skäl måst givas en något reducerad omfattning, hade presidiet hos regeringarna anhållit om att berättelser och meddelanden skulle avlämnas endast i den mån regeringarna bedömde det erforderligt eller presidiet framställde önskemål därom. Under sådana förhållanden hade blott två berättelser och nio meddelanden av regeringarna överlämnats till rådet.

Enligt § 22 arbetsordningen hade presidiet utarbetat en rapport rörande sin verksamhet under tiden efter rådets närmast föregående session. Rapporten utgjorde underlag för en allmän debatt i rådet vid sessionens början, den s. k. generaldebatten; beträffande denna hänvisas till avd. III nedan. Efter debattens slut lades rapporten till handlingarna. Vidare hade rådets ekonomiska, juridiska och socialpolitiska niomannakommittéer avgivit rapporter rörande sitt arbete. Tillika förelåg en rapport från redaktionskommittén för Nordisk Kontakt. Också dessa fyra rapporter lades till handlingarna.

Samtliga saker utskottsbehandlades utom sex A-saker, vilka rådet beslöt utan utskottsbehandling uppskjuta till senare session.

Vid sessionen antogos 12 rekommendationer till regeringarna; en förteckning över dessa har fogats till denna redogörelse (se Bilaga). Rekommendationerna blevo utom i tre fall antagna enhälligt av samtliga i omröstningen deltagande. Ett rekommendationsförslag förkastades. Av tidigare rekommendationer avskrevos tre av rådet som slutbehandlade för dess del.

Behandlingen av 12 förslag uppsköts till en senare session.

A. Saker behandlade av juridiska utskottet

1. Associationsrätt

Till sessionen hade uppskjutits ett redan till 1958 års session av herr Rylander väckt förslag om antagande av en rekommendation, vari regeringarna skulle ombedjas att företaga en genomgång av den associationsrättsliga lagstiftningen i syfte att uppnå större rättslig enhet på detta område. Vid 1958 års och 1959 års sessioner hade behandlingen av medlemsförslaget uppskjutits till en senare session i avvaktan på att visst utredningsarbete skulle slutföras. Av juridiska niomannakommitténs utlåtande i saken till innevarande års rådssession framgår, att envar av regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige sedan föregående session utsett en sakkunnig med uppdrag att gemensamt undersöka möjligheterna att nå fram till större rättslig enhet på aktiebolagsrättens område. Utlåtandet utvisar vidare, att justitieministrarna, vid det gemensamma sammanträdet mellan dem och niomannakommittén den 17 juni 1960, ställt i utsikt att för de sakkunniga framhålla önskvärdheten i att dessas arbete i görligaste mån påskyndades. Juridiska utskottet, som i sitt förslag fann anledning att understryka, att arbetet att nå fram till en större rättslig likställighet på detta område borde påskyndas, ansåg att resultatet av de undersökningar, som komme att utföras av de sakkunniga, borde avvaktas. På förslag av utskottet beslöt rådet därför att uppskjuta den vidare behandlingen av medlemsförslaget till nästa ordinarie session.

2. Skadeståndsrätt

I anledning av ett medlemsförslag, väckt av bl. a. herr Rylander, hade rådet att behandla frågan om omfattningen av det allmännas skadeståndsskyl-

dighet i anledning av inom statens eller kommunernas verksamhetsområden begångna felaktigheter. Spörsmålet hade aktualiserats, sedan kommittéer i Danmark, Finland, Norge och Sverige år 1958 avgivit betänkanden innehållande förslag till lagstiftning i ämnet. I det till sessionen väckta medlemsförslaget påpekas, att de lagförslag, som framlagts av envar av de fyra kommittéerna, bygga på den tankegången, att för skada, som i statlig eller kommunal verksamhet vållats genom fel eller försummelse, staten respektive kommunen är pliktig att i viss utsträckning ersätta den skadelidande. Enligt förslagsställarna borde man emellertid icke låta den enskildes ersättningsmöjlighet vara beroende av om enligt den s. k. culparegeln fel eller försummelse kan visas ligga viss tjänsteman eller annan representant för det allmänna till last; ansvar för det allmänna borde enligt medlemsförslaget inträda oberoende av culpa. Det allmänna borde i stället svara för skada förorsakad av objektivt konstaterbara oriktigheter. Juridiska utskottet hänvisade för sin del till juridiska niomannakommittén, som i sitt utlåtande föreslagit att behandlingen av medlemsförslaget borde uppskjutas till en senare session med hänsyn till de departementsöverläggningar, som förestå rörande de nyssnämnda kommittéernas lagförslag. Juridiska utskottet förklarade sig hälsa med intresse, att ett lagstiftningsarbete på gemensam nordisk grund inledes kring ett så väsentligt spörsmål som det allmännas skadeståndsansvar för fel i offentlig verksamhet. I anledning av förslagsställarnas påpekanden hade i utskottet närvarande regeringsrepresentanter uttalat sig för att en blivande lagstiftning i ämnet i allt väsentligt borde bygga på den förenämnda culparegeln. För sin del ansåg utskottet, att, innan slutlig ställning toges från rådets sida till de komplicerade spörsmål, som medlemsförslaget rest, rådet borde avvakta de resultat, vilka kunna nås vid de ovannämnda interdepartementala förhandlingarna. Rådet beslöt med anledning härav uppskjuta den vidare behandlingen av medlemsförslaget till nästa ordinarie session.

3. Medborgarskapslagstiftning

Ett medlemsförslag, från svensk sida biträtt av herr Rylander, hade tagit upp frågan om revision på vissa punkter av den nordiska medborgarlagstiftningen. Förslagsställarna hemställde, att rådet måtte rekommendera regeringarna dels att verka för att den nordiska medborgarskapslagstiftningen utsträcker att gälla även i Finland och Island, dels ock att den revideras i vissa avseenden. I medlemsförslaget pekades bl. a. på önskvärdheten av att de tidsfrister, som för närvarande tillämpas i de olika nordiska länderna beträffande naturalisation av medborgare från annat nordiskt land och beträffande anmälningsförfarandet, avsevärt förkortas. En revision av medborgarskapslagarna i de nordiska länderna kunde enligt förslagställarna bli aktuell även vad angår de statslösa; för att de nordiska länderna skola kunna ratificera den konvention i detta ämne, till vilken ett första förslag utarbetats vid en konferens i Genève våren 1959, fordras sannolikt jämkningar i vissa regler i den nordiska medborgarskapsrätten. Slutligen

pekas i medlemsförslaget på att en kommande revision av den nordiska medborgarskapsrätten borde uppmärksamma frågan om vilket medborgarskap utlänning, som vistas i något nordiskt land, skall anses ha enligt i Norden gällande medborgarskapsrätt.

Beträffande den nordiska medborgarskapslagstiftningens utsträckande att gälla även Finland och Island erinrade juridiska utskottet om att medborgare i skandinaviskt land enligt praxis kan erhålla isländskt medborgarskap genom naturalisation efter fem års vistelse i Island och om att en finländsk kommitté för närvarande överväger vissa ändringar i den finländska medborgarskapslagen. Med hänsyn till dessa omständigheter kom utskottet till det resultatet, att någon rekommendation icke borde vidtagas av rådet i denna del. Vad åter angår frågan om en eventuell anslutning till en internationell konvention om statslösa uttalade utskottet allmänt att ändringar i medborgarskapslagstiftningen, som föranledas av internationella konventioner, icke borde genomföras annat än efter föregående gemensamma nordiska överläggningar men fann det icke nödvändigt att giva uttryck för denna sin ståndpunkt i en rekommendation. Ej heller frågan om utlänningars medborgarskap ansåg utskottet ha sådan aktualitet, att den borde upptagas till närmare överläggningar på nordisk basis. Däremot anslöt sig utskottet till de i medlemsförslaget framförda synpunkterna på önskvärdheten av en förkortning av de tidsfrister, som för närvarande tillämpas vid naturalisation och vid anmälan. På förslag av utskottet antog rådet på denna punkt en rekommendation (nr 12) till regeringarna att underlätta för nordiska medborgare att förvärva annat nordiskt medborgarskap, bland annat genom modifikation av kraven på viss tids vistelse i landet.

4. Skatterättsliga frågor

Det från föregående session uppskjutna medlemsförslaget om samordning av vissa avdragsregler vid inkomstbeskattning, väckt av bl. a. herrar Ahlkvist och Rylander, hade under tiden sedan föregående session ingående behandlats av juridiska niomannakommittén bl. a. på grundval av material erhållet genom remissuttalanden. Sådana yttranden hade avgivits av ett tjugutal myndigheter och organisationer. Niomannakommittén framförde i sitt utlåtande vissa synpunkter på spörsmålet, vilket begränsats att gälla arbetslagare som tillfälligt vistas i annat nordiskt land än det egna, samt framlade specificerade förslag till ändringar av i Finland, Norge och Sverige för nämnda grupp gällande regler om avdrag vid inkomstbeskattningen. Juridiska utskottet anförde för sin del, att frågan syntes så komplicerad att den, innan rådet antog en rekommendation i saken, borde ytterligare utredas. Utskottet anförde vidare att rådet — i stället för att rekommendationsvis framföra mera specificerade önskemål av den karaktär, som niomannakommittén förordat — borde antaga en rekommendation, som mera allmänt gäve uttryck för önskvärdheten av att medborgare från ett nordiskt land likställas med medborgare i det egna landet, i förevarande fall såvitt avser avdragsregler vid inkomstbeskattning. Utskottet föreslog vidare, att

saken skulle göras till föremål för ytterligare övervägande i juridiska nio-mannakommittén, som borde företaga en preliminär undersökning av de skattetekniska frågor, som kunna bli aktuella, därest en rekommendation av mera allmän art antages av rådet. På förslag av utskottet beslöt rådet att uppskjuta den vidare behandlingen av saken till nästa ordinarie session.

5. Övriga frågor

I ett medlemsförslag, från svensk sida biträtt av herr Rylander, hade föreslagits, att rådet skulle rekommendera Norges och Sveriges regeringar att erkänna den europeiska domstolens för de mänskliga rättigheterna domsmakt. I medlemsförslaget påpekades bl. a., att Norge och Sverige — vilka båda utsett domare i domstolen — nu borde ha vunnit tillräcklig erfarenhet av denna, sedan två mål dragits inför domstolen. Juridiska utskottet fann emellertid avseende böra fästas vid de synpunkter, som i utskottet redovisats av representanter för norska och svenska regeringarna, innebärande att regeringarna ville invänta ytterligare erfarenheter av huru domstolen komme att fungera i praxis. På förslag av utskottet beslöt rådet också uppskjuta den vidare behandlingen av medlemsförslaget till nästa ordinarie session.

Frågan om fördelningen av rådets gemensamma utgifter behandlades i ett medlemsförslag, väckt av bl. a. herr Ahlkvist. Förslagsställarna önskade att presidiet skulle få möjlighet att dispensera från den nuvarande absoluta regeln i 21 § rådets arbetsordning om att gemensamma kostnader — varmed förstås utgifter för rådets tryck, av rådet utförda utredningar samt visst informationsmaterial — skola fördelas mellan länderna i förhållande till antalet valda medlemmar i rådet. I sitt förslag erinrade juridiska utskottet om att behov av att kunna besluta om undantag från huvudregeln visat sig föreligga i vissa fall, t. ex. då en större utredning icke angår samtliga fem länder, och tillstyrkte en ändring av arbetsordningen på förevarande punkt. Rådet beslöt i enlighet härmed.

B. Saker behandlade av kulturutskottet

1. Samarbete beträffande forskning och högre utbildning

Beträffande den vid 1959 års session såsom slutbehandlad avskrivna rekommendationen nr 12/1958 angående samarbete i fråga om utbyggnaden av universitet och högskolor hade meddelande till sessionen överlämnats av Islands regering. Kulturutskottet pekade i sitt förslag på att Nordiska kulturkommissionen arbetade med hithörande frågor. Vid behandlingen i rådet av förslaget utspann sig en kort debatt. Alla medlemmar, som yttrade sig i denna, från Sverige herrar Helén och Osvald, underströko vikten av målmedvetna insatser för en samordning av de nordiska ländernas politik på detta område. I generaldebatten tidigare under sessionen hade särskilt herr Ohlin men även statsminister Erlander framhållit liknande synpunkter. På förslag av utskottet beslöt rådet avvänta nya meddelanden i saken vid nästa session.

Vid behandling av det från föregående session uppskjutna medlemsförslaget om högre nordisk hushållsutbildning, väckt av bl. a. fru Ekendahl, kunde kulturutskottet konstatera att den nordiska kommitté, som tillsatts för att utreda frågan, ännu icke slutfört sitt arbete. Utskottet fann det vara önskvärt att, då utredningen slutförts, densamma förelägges rådet. På förslag av utskottet antog rådet också en rekommendation av detta innehåll (nr 7).

Till kulturutskottet hade vidare hänvisats regeringarnas meddelanden om rekommendation nr 16/1957 angående inrättande av ett gemensamt forskningsinstitut för arktisk medicin och arktisk hygien samt ett i anslutning till meddelandena väckt tilläggsförslag om inrättande av ett gemensamt forskningsinstitut för arktisk medicin och arktisk hygien. Vid regeringarnas meddelanden fanns fogat det av ett nordiskt expertutskott i saken framlagda betänkandet. Expertutskottet, som tillsatts av Nordiska kulturkommissionen, hade i sitt betänkande stannat för att ett gemensamt institut tills vidare icke borde upprättas men att erfarenheter borde vinnas genom att ett forskningsråd upprättades. I tilläggsförslaget hemställdes om antagande av en rekommendation, vari regeringarna anbefalldes att avgöra frågorna om upprättandet och placeringen av ett nordiskt forskningsinstitut för arktisk medicin och arktisk hygien. Kulturutskottet ansåg för sin del, att den vidare behandlingen av frågan borde ske inom ramen av det föreslagna samarbetsrådet. På förslag av utskottet antog rådet en rekommendation om upprättande av en samarbetskommission för forskning rörande arktisk medicin med visst närmare angivet uppdrag och med tillgång till erforderliga medel (nr 11).

2. Kulturellt samarbete mellan Island och övriga nordiska länder

Tvenne till sessionen väckta medlemsförslag avsågo att på olika sätt skapa förbättrade förutsättningar för utbytet av studerande ungdom emellan å ena sidan Island och å andra sidan övriga nordiska länder.

Det ena medlemsförslaget, från svensk sida biträtt av herr Gustafsson i Stockholm, tog sikte på att uppmana regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige att vidtaga sådana åtgärder, att islänningarnas möjligheter att studera vid folkhögskolor i dessa länder förbättrades. Det påpekades i medlemsförslaget, att de isländska folkhögskoleelevernas studier i grannländerna — icke minst eftersom det är fråga om den speciella skolform, som folkhögskolan utgör — innebära en betydande förstärkning av banden mellan Island och det övriga Norden. Medlemsförslagen utmynnade i en hemställan att regeringarna i Danmark, Finland och Norge skulle rekommenderas att avsevärt låta öka antalet för islänningar avsedda stipendier samt att regeringen i Sverige skulle vidta åtgärder i syfte att isländska folkhögskoleelever regelmässigt erhöles studiehjälp med högsta möjliga belopp. Kulturutskottet anslöt sig helt till de i medlemsförslaget framförda allmänna synpunkterna på värdet av förbättrade möjligheter för isländsk ungdom att studera vid folkhögskolor i de övriga nordiska länderna. Vad beträffar förhållandena i Sverige pekade utskottet på att behovsprövade sti-

pendier av det slag, som åsyftades i medlemsförslaget, enligt ändrade bestämmelser endast kunde tilldelas svenska studerande, varför medlemsförslaget i denna del icke kunde genomföras. Bl. a. med hänsyn härtill föreslog utskottet rådet att generellt rekommendera regeringarna att låta avsevärt öka antalet för isländska folkhögskolestuderande avsedda stipendier. En sådan rekommendation antogs också av rådet (nr 8).

Det andra medlemsförslaget, väckt av bl. a. herr Helén, avsåg att underlätta studieresor till Island för studerande i nordiska språk vid universitet och högskolor i de andra nordiska länderna. Sådana studieresor skulle enligt förslagsställarna vara av utomordentligt värde icke blott för de studerande själva utan även utgöra ett betydelsefullt led i de allmänna strävandena att knyta Island fastare till det övriga Norden. Även i denna sak anslöt sig kulturutskottet till medlemsförslagets tankegångar. På förslag av utskottet antog rådet en rekommendation, i vilken regeringarna uppmanas att gemensamt åvägabringa erforderliga belopp för årliga stipendier till studerande i nordiska språk såsom bidrag till kostnader för resa och uppehälle i samband med islandsvistelse (nr 10).

3. Övriga spörsmål

Vid sin behandling av regeringarnas meddelanden om rekommendation nr 18/1954 angående en nordisk folkakademi m. m. fäste kulturutskottet uppmärksamheten vid att den nordiska expertkommitté, som tillsatts för att utreda denna fråga, i det närmaste avslutat sitt arbete. På förslag av utskottet beslöt rådet avvänta nya meddelanden i frågan vid nästa ordinarie session.

Samma beslut fattade rådet på förslag av kulturutskottet beträffande regeringarnas meddelanden om rekommendation nr 22/1959 angående beviljande av medel för gemensamma kulturella ändamål m. m. Utskottet, som i sitt utlåtande redogjorde för de anslag, som i de olika nordiska länderna lämnas för nordiska kulturella ändamål, fann anledning understryka att de i rekommendationen framförda önskemålen om ett dispositionsanslag i varje land om 200 000 kronor ännu icke tillgodosetts på alla håll. I intet land hade särskilda medel anslagits för att främja det kulturella samarbetet med Island.

Då kulturutskottet ansåg sig kunna konstatera, att de belopp, som enligt rekommendation nr 3/1957 angående översättning av finsk och isländsk facklitteratur till annat nordiskt språk borde beviljas till nämnda ändamål, antingen redan anvisats eller kunde förväntas bli avskaffade inom kort, föreslog det att rekommendationen avskreves som färdigbehandlad. Detta blev också rådets beslut.

C. Saker behandlade av socialpolitiska utskottet

1. Arbetsmarknadsfrågor

Från föregående session hade uppskjutits ett av herrar Osvald och Nihlfors väckt medlemsförslag, i vilket yrkades, att rådet måtte rekommendera

regeringarna att ratificera Internationella arbetsorganisationens konvention nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde samt att vidtaga åtgärder för förverkligande av organisationens rekommendation i samma ämne. Behandlingen av medlemsförslaget hade under tiden mellan sjunde och åttonde sessionerna förberetts av rådets socialpolitiska niomannakommitté, vilken har till uppgift att mellan sessionerna förberedelsevis utreda sådana saker, som kunna väntas komma att hänvisas till socialpolitiska utskottet vid nästkommande rådssession. Niomannakommittén hade i sitt utlåtande påpekat att sedan sjunde sessionen ytterligare ett nordiskt land, nämligen Danmark, liksom tidigare Island och Norge, ratificerat konventionen, varjämte arbetsmarknadens huvudorganisationer i Sverige i en central löneuppgörelse uttryckligen fastslagit likalönsprincipen såsom riktpunkt för lönesättningen i framtida avtal. I Finland arbetar — erinrade niomannakommittén — en statlig kommitté med uppgift att närmare undersöka betingelserna för en ratifikation från Finlands sida. Niomannakommittén fann anledning att i sitt utlåtande uttrycka sin stora tillfredsställelse över denna utveckling, varigenom förutsättningarna för konventionens ratificering av samtliga nordiska länder väsentligt förbättrats.

Socialpolitiska utskottet uttalade i sitt förslag i anledning av medlemsförslaget, att i samtliga nordiska länder — även de, som ännu icke ratificerat konventionen — allmän enighet torde råda därom, att man bör eftersträva en lönesättning för utförda arbetsprestationer, som inte gör åtskillnad mellan könen. Utskottet fortsatte:

I de två länder, som ännu inte sett sig i stånd att ratificera konventionen, har dessutom olika positiva åtgärder vidtagits, som är ägnade att framdeles skapa förutsättningar för ratifikation. Härmed har enligt utskottets mening medlemsförslagets syfte nu i allt väsentligt uppnåtts, och den formella åtgärd, som en ratifikation innebär, synes mot bakgrunden härav ha avtagit i betydelse. Utskottet anser, att i detta läge saken inte skulle kunna föras ytterligare framåt genom en rekommendation från rådets sida utan att det bör få ankomma på de länder, som ännu inte ratificerat konventionen, att själva bestämma tidpunkten för ratifikation i enlighet med den uppfattning, som råder i dessa länder om innebörden av en sådan åtgärd och de förpliktelser, som följer härav.

Utskottet föreslog på angivna grunder, att rådet icke skulle företaga sig något i anledning av medlemsförslaget. Tre medlemmar av utskottet voro skiljaktiga och föreslogo, att rådet skulle rekommendera regeringarna i Finland och Sverige att ratificera konventionen. Vid omröstning i rådet röstade 11 medlemmar för det i reservationen upptagna rekommendationsförslaget, medan 52 röstade emot detta, varjämte 4 medlemmar avstodo från att rösta. Rådet biföll därpå utskottets förslag.

2. Pensionslagstiftning

De svårigheter, som den nya svenska lagstiftningen om allmän tjänstepensionering skapar för vissa icke-svenska nordiska arbetstagare, vilka arbeta i Sverige, hade uppmärksamrats i ett medlemsförslag. Däri påpekades,

att de svenska arbetsgivarna för dessa sina arbetstagare inbetala en viss procent av lönebeloppet till de svenska statliga tjänstepensionsfonderna. Oaktat sålunda dessa arbetstagare bidra till tjänstepensionen på samma sätt som sina svenska kamrater, ger lagstiftningen dem avsevärt lägre förmåner, än de svenska löntagarna få mottaga, och ställer även i övrigt högre krav på dem för erhållande av pension.

Socialpolitiska niomannakommittén, som utförligt granskat den i medlemsförslaget väckta frågan, hade i sitt utlåtande tillstyrkt bifall till förslaget och förordat, att rådet rekommenderade Sveriges regering att i samverkan med övriga nordiska länders regeringar närmare utreda möjligheterna på vad sätt medborgare i annat nordiskt land än Sverige, som arbetar i sistnämnda land, skall kunna erhålla full likställighet med svensk medborgare med avseende å rätten till förmåner från allmänna tjänstepensioneringen i Sverige.

Vid sessionen anslöt sig socialpolitiska utskottet i allt väsentligt till niomannakommitténs synpunkter i frågan. För egen del ville utskottet särskilt understryka betydelsen av en lösning enligt medlemsförslagets syfte främst för de arbetstagare, som bo i gränstrakterna till Sverige och arbeta i det landet, samt för dem, som efter att ha fullgjort sina arbetsinsatser inom svenskt näringsliv önska flytta tillbaka till sitt hemland. Utskottet föreslog rådet att antaga en rekommendation av den lydelse, som socialpolitiska niomannakommittén förordat. Till utskottets utlåtande var fogad en reservation av herr Pettersson i Dahl, som ansåg att rådet borde uppskjuta den vidare behandlingen av medlemsförslaget till nästa ordinarie session.

Efter debatt i rådet, varvid hr Strand med instämmande av hr Pettersson i Dahl yrkade avslag å utskottets rekommendationsförslag, företogs votering. Därvid antogs rekommendationsförslaget med 53 röster mot 5 (nr 1), varjämte 9 medlemmar avstodo från att rösta.

3. Hälso- och sjukvårdsfrågor

Till socialpolitiska utskottet hade hänvisats det från föregående session uppskjutna tilläggsförslaget om gemensam läkarmarknad samt svenska regeringens meddelande om rekommendation nr 7/1957 angående gemensam arbetsmarknad för läkare och tandläkare.

I sitt utlåtande i saken uttryckte socialpolitiska niomannakommittén sin tillfredsställelse över det förslag till konvention om gemensam nordisk arbetsmarknad för läkare, som år 1959 framlagts av en av regeringarna tillsatt kommitté. Genom detta har, konstaterade niomannakommittén, strävandena att åvägabringa en gemensam nordisk arbetsmarknad för läkare förts ett avgörande steg framåt. Niomannakommittén noterade vidare, att konventionsförslaget i allt väsentligt ansluter sig till de riktlinjer, som rådet uppdrog i rekommendationen nr 7/1957, och fann det vara angeläget, att Danmark, Finland, Norge och Sverige utan dröjsmål inginge den föreslagna överenskommelsen. Kommittén uttryckte därjämte en förhoppning att Island skulle kunna ansluta sig till denna. Niomannakommittén berörde i sitt utlå-

tande även frågan om den i Norge gällande ordningen, enligt vilken läkare efter avlagd examen skall fullgöra ett halvt års tjänstgöring som assistent hos praktiserande »offentlig lege» för att få rätt att utöva självständig läkarverksamhet. Kommittén uttalade i detta sammanhang att, då dessa bestämmelser även gälla för norska medborgare, läkare från annat nordiskt land icke kan påfordra att fritagas från denna tjänstgöringsskyldighet, om behörighet till självständig läkarverksamhet önskas. Niomannakommittén hade därför intet att erinra mot att den föreslagna överenskommelsen för Norges vidkommande på denna punkt modifieras i antydd riktning.

På förslag av socialpolitiska utskottet, som helt anslöt sig till niomannakommitténs synpunkter, antog rådet en rekommendation (nr 2), vari regeringarna uppmanas att genomföra det framlagda förslaget om gemensam läkarmarknad med den jämkning, som för Norges vidkommande betingas av gällande krav på ett halvt års assistenttjänstgöring hos »offentlig lege» för behörighet att där utöva självständig läkarverksamhet.

I ett till sessionen väckt medlemsförslag, från svensk sida biträtt av fru Ekendahl och herr Pettersson i Dahl, hemställdes, att rådet måtte rekommendera regeringarna att få till stånd ett samarbete mellan de nordiska länderna i fråga om odontologisk materialprovning och forskning i samband härmed. I medlemsförslaget hänvisades till rådets rekommendation nr 16/1954 angående samarbete i fråga om forsknings- och laboratorieundersökningar m. m. på hälso- och sjukvårdens område. Det samarbete, som avses i denna rekommendation, bör för närvarande — heter det i medlemsförslaget — inriktas på odontologisk materialprovning och erforderlig forskning i anslutning härtill. Då regeringarna under våren 1960 tillsatt ett nordiskt utskott med uppgift att utarbeta förslag om upprättande av en gemensam nordisk institution för provning av dentalmaterial samt att framlägga förslag till riktlinjer för en sådan institutions framtida verksamhet och ledning, föreslog socialpolitiska niomannakommittén, att rådet skulle uppskjuta den vidare behandlingen av medlemsförslaget till nästa session. På förslag av socialpolitiska utskottet beslöt rådet sådant uppskov.

D. Saker behandlade av trafikutskottet

1. Pass- och gränslättnader

I ett medlemsförslag, från svensk sida biträtt av herr Nihlfors, hade rådet uppmanats att rekommendera regeringarna att vidtaga en rad åtgärder i syfte att ytterligare underlätta resetraffiken mellan de nordiska länderna inbördes samt mellan dessa länder och tredje land. I medlemsförslaget påpekades, att i de nordiska länderna, som för några år sedan gått i spetsen för att rasera bestående hinder gentemot persontraffiken, en rad bestämmelser, ägnade att väcka irritation för de resande, fortfarande vore i kraft. Förslaget utmynnade i en hemställan, att rådet måtte rekommendera Islands regering att ansluta sig till överenskommelsen om upphävande av passkontrollen vid de internordiska gränserna, Norges regering att upphäva systemet med att

fritt resevalutabelopp endast kan erhållas mot anteckning i giltigt pass eller pass, som utlöpt men icke är mer än fem år gammalt, och de nordiska regeringarna att ansluta sig till de europeiska överenskommelserna om bestämmelser för persontrafik mellan Europarådets medlemsstater och om visumfrihet för flyktingar, bosatta i Europarådets medlemsstater.

Trafikutskottet konstaterade i sitt utlåtande att berörda nordiska myndigheter synes vara eniga om önskvärdheten av att Islands regering ansluter sig till den nordiska passunionen. Vederbörande norska myndigheter torde numera — anförde utskottet vidare — vara beredda att positivt överväga att upphäva kravet på uppvisande av pass för erhållande av resevaluta. En anslutning från Danmarks, Norges och Sveriges regeringar till den europeiska överenskommelsen om visumfrihet för flyktingar syntes utskottet vara att vänta inom nära framtid. Vad beträffar den europeiska överenskommelsen om ersättande av pass med andra identitetshandlingar, vilken konvention Norge förklarar sig beredd tillträda, erinrade utskottet om att de danska, finländska och svenska remissmyndigheterna icke för sin del ansett sig kunna tillstyrka en anslutning till överenskommelsen. Utskottet föreslog därför, att rådet skulle uppskjuta den vidare behandlingen av medlemsförslaget, såvitt avsåge nu nämnda fråga, men i övrigt antaga en rekommendation om att Island skulle ansluta sig till den nordiska passöverenskommelsen, att Norge skulle upphäva systemet med att fritt resevalutabelopp endast kan erhållas på sätt, som nyss nämnts, samt att de nordiska länder, som äro medlemmar av Europarådet, skulle ansluta sig till den europeiska överenskommelsen av den 20 april 1959 om visumfrihet för flyktingar. Rådet beslöt i enlighet med utskottets förslag och antog en rekommendation i ämnet (nr 3).

2. Nordkalottfrågor

I ett medlemsförslag, väckt av bl. a. fru Sandström, hade föreslagits, att rådet skulle rekommendera regeringarna i Finland, Norge och Sverige att uppdraga åt landshövdingar och fylkesmän inom Nordkalott-området att på lämpligaste sätt samverka beträffande anordnande av regelbundet återkommande konferenser med deltagande av bl. a. kommunala och statliga myndigheter och enskilda organisationer. I medlemsförslaget framhölls, att nordkalottproblemen tillvunnit sig ett alltmera ökat intresse på senare tid, icke minst sedan dessa problem tagits upp av Nordiska rådet vid dess femte session år 1957. Det förelåge enligt förslagsställarna ett betydande behov för den på Nordkalotten bosatta befolkningens förtroendemän att komma i kontakt med varandra och diskutera gemensamma spörsmål. Värdefulla erfarenheter i detta avseende hade kunnat göras vid den av föreningen Pohjola-Norden den 5—7 mars 1960 anordnade Nordkalott-konferensen i Torneå. Då det emellertid knappast är möjligt för föreningarna Norden att på längre sikt taga på sig bördan av dessa Nordkalott-konferenser, låge det enligt förslagsställarna nära till hands att länsorganen i Finland och Sverige samt fylkeskontoren i Norge finge möjligheter att samverka för anordnande av sådana konferenser.

Trafikutskottet påpekade att medlemsförslaget vid remissbehandlingen rönt ett övervägande positivt mottagande; vissa skiljaktiga synpunkter hade dock framförts beträffande frågan på vad sätt konferenser av detta slag bäst skulle kunna förberedas och organiseras liksom även rörande spörsmålet om hur ofta de borde hållas. Då utskottet därjämte inhämtat, att förningarna Norden avsåge att arrangera ytterligare en Nordkalott-konferens under år 1961, föreslog det att rådet skulle rekommendera regeringarna i de tre intresserade länderna att ge landshövdingar och fylkesmenn inom Nordkalotten i uppdrag att närmare utreda behovet av dylika Nordkalott-konferenser samt att framlägga förslag om på vad sätt dessa konferenser borde anordnas. En dylik rekommendation antogs också av rådet (nr 4).

Vid sin sjunde session antog rådet rekommendationen nr 13/1959 angående vägförbindelse mellan Nordland fylke och Sverige, vari regeringarna i Norge och Sveriges uppmanades att pröva möjligheterna att i en nära framtid utbygga en dylik vägförbindelse. Till sessionen förelåg ett meddelande från norska regeringen, enligt vilket man på norsk sida fortfarande företog förberedande undersökningar och mätningar för att möjliggöra ett eventuellt utbyggande av en hela året öppen väg över Umbukta. Vidare meddelades att så snart detta förberedande arbete slutförts, man komme att taga kontakt med de svenska myndigheterna för att diskutera prioriteten och gången av en utbyggnad. Trafikutskottet, som förutsatte att arbetet fortsatte med största möjliga skyndsamhet, föreslog att rådet i avvaktan på resultatet av pågående undersökningar skulle avvakta nya meddelanden i saken till nästa ordinarie session. Rådet beslöt i enlighet härmed.

3. Förbindelserna mellan Island och det övriga Norden

Till sessionen hade väckts ett medlemsförslag av bl. a. herr Birger Andersson med hemställan, att rådet skulle rekommendera regeringarna att medverka till att Island, därest landet så önskade, toge del i det nordiska turistupplysningssamarbetet avseende utlandet. Huvudtanken i förslaget var att det borde kunna ställa sig fördelaktigt för Island, för vilket det skulle bli oproportionerligt betungande att bygga ut ett mera omfattande nät av turistkontor världen runt, att kunna ansluta sig till det samarbete på turistupplysningens område, som sedan en tid tillbaka organiserats av de övriga nordiska länderna. En första åtgärd vore enligt medlemsförslaget att undersöka, huruvida isländskt intresse förefinnes för ett samarbete av detta slag. Om så visar sig vara fallet, bör Island enligt förslagsställarna på allvar komma med i det kontinuerligt pågående nordiska turistupplysningssamarbetet. I trafikutskottets förslag i anledning av medlemsförslaget meddelas, att man från isländsk sida upplyst att intresse föreläge för att delta i det nordiska turistupplysningssamarbetet i utlandet. På förslag av trafikutskottet antog rådet en rekommendation, i vilken regeringarna uppmanas att medverka till att Island kan delta i det nordiska turistupplysningssamarbetet (nr 5).

I samband med behandlingen av detta medlemsförslag konstaterade trafikutskottet, att det av regeringarnas meddelanden i anledning av rekommendation nr 9/1957 angående förbättring av trafikförbindelserna mellan Island och övriga nordiska länder framginge, att de i denna rekommendation framförda önskemålen — bortsett från turistsamarbetet — genomförts i den utsträckning, som för närvarande vore möjlig. På förslag av utskottet beslöt rådet därför anse det i denna rekommendation behandlade spørsmålet såsom för rådets del slutbehandlat.

E. Saker behandlade av ekonomiska utskottet

1. Nordiskt ekonomiskt samarbete

Ekonomiska utskottet hade att behandla regeringarnas meddelanden om rekommendation nr 12/1959 angående ekonomiskt samarbete. Det framgick av dessa, att regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige bildat en nordisk ministerkommitté med uppgift att främja det ekonomiska samarbetet i Norden, bl. a. genom att taga initiativ beträffande ekonomiska samsarbetsuppgifter, som äro av intresse från nordisk synpunkt, samt att behandla och uttala sig om frågor av ekonomisk natur, som tillställas utskottet av Nordiska rådet eller av en eller flera av de nordiska regeringarna. I meddelandena lämnades även en redogörelse för de uppgifter, som åvila det tjänstemannautskott, Nordiska ekonomiska samsarbetsutskottet, som tillsatts för att bistå samsarbetsministrarna i dessas arbete. I regeringarnas meddelanden redovisades vidare de konkreta samsarbetsuppgifter, som äro eller kunna bliva aktuella på det ekonomiska området. Det hänvisades sålunda till samsarbetet på handelspolitikens, produktionens, finans- och valutapolitikens, den allmänna ekonomiska politikens, forskningens och utbildningens, statistikens samt tullväsendets områden.

Vid ekonomiska utskottets behandling av meddelandena hade de närvarande regeringsrepresentanterna tillfälle att redovisa de samsarbetsuppgifter, som — utöver dem, som anförts i meddelandena — kunna tänkas komma att bli aktuella under den närmaste framtiden. Utskottet ansåg det önskvärt, att rådets ekonomiska niomannakommitté finge tillfälle att före nästkommande session sammanträffa med ministerkommittén och med den diskutera aktuella nordiska samsarbetsproblem, bl. a. samsarbetet på det internationella området, på basis av en skriftlig framställning av den problematik, som är förbunden därmed. Utskottet föreslog, att rådet skulle lägga meddelandena till handlingarna i avvaktan på nya meddelanden i spørsmålet till nästa ordinarie session. Detta blev också rådets beslut.

2. Samsarbete beträffande hjälpen till underutvecklade länder

I ett medlemsförslag, väckt av bl. a. herr Alemyr, hade hemställts, att rådet skulle rekommendera regeringarna att taga upp frågan om ett gemensamt initiativ för att befordra och samordna utbildningen av experter till tjänstgöring i underutvecklade länder. Huvudtanken bakom förslaget var,

att det vore ändamålsenligt och naturligt, att de nordiska länderna samarbeta för att skänka de experter, som i växande antal söka anställning i utvecklingsländerna, en lämplig utbildning. Ekonomiska utskottet förklarade, att det helt anslöt sig till de synpunkter på värdet av ett samnordiskt initiativ på detta område, som framförts i medlemsförslaget. Varje enskilt land synes — anförde utskottet — endast med svårighet kunna tillfredsställa behovet av specialutbildning av skiftande slag för experter, som ämna tjänstgöra i utvecklingsländerna. På förslag av utskottet antog rådet också en rekommendation (nr 9) till regeringarna om att taga upp frågan om ett gemensamt initiativ för att befordra och samordna utbildningen av experter till tjänstgöring i de underutvecklade länderna.

Under debatten i utskottet tog en medlem upp frågan om en generell samordning de nordiska länderna emellan av hjälpen till underutvecklade länder i enlighet med ett till rådets sjätte session väckt medlemsförslag, vilket medlemsförslag icke föranlett någon rådets åtgärd. Denna mera vidsträckt fråga syntes utskottet lämpligen böra vidare behandlas av ekonomiska nio-mannakommittén.

3. Frågor beträffande utrikesrepresentationen

En av de vid sessionen mera uppmärksammade sakerna var ett medlemsförslag, från svensk sida biträtt av fröken Ebon Andersson och herr Osvald, om samarbete beträffande utrikestjänsten i de nya staterna. Bakgrunden till medlemsförslaget var att varje enskilt nordiskt land torde sakna personella och ekonomiska resurser att bygga ut diplomatiska eller konsulära representationer i alla de nya stater, som på senare tid uppstått särskilt i Afrika. Ekonomiska utskottet uttalade i sitt förslag, att möjligheter att genom samverkan de nordiska länderna emellan nå fram till rationalisering, besparingar och bättre utnyttjande av utrikesrepresentationen synas föreligga, även när det gäller tillvaratagandet av de nordiska ländernas intressen i andra länder, särskilt beträffande de konsulära uppgifterna. När det gäller utrikesrepresentationernas kommersiella, handelspolitiska och politiska verksamhet, vore förhållandena enligt utskottet delvis annorlunda. Även här torde emellertid — och särskilt gällde detta de nya staterna — ett visst utrymme föreligga för en nordisk samverkan. Det syntes utskottet angeläget, att regeringarna pröva hur och på vilka områden en sådan samverkan konkret kan utformas. På förslag av utskottet antog rådet också en rekommendation (nr 6) till regeringarna att pröva, i vad mån en rationalisering av utrikestjänsten, särskilt i de nya staterna, kan uppnås genom nordisk samverkan.

Ett annat medlemsförslag, från svensk sida biträtt av fröken Ebon Andersson och herr Osvald, syftade till att rekommendera regeringarna att till allvarligt övervägande upptaga frågan, i vilka avseenden de nordiska ländernas representation hos varandra kan rationaliseras och förbilligas. Det påpekades i medlemsförslaget, att de nordiska ländernas diplomatiska representationer i de nordiska grannländerna i mångt och mycket ha andra

uppgifter än dem, som eljest tillkomma beskickningar i främmande länder. Förslagsställarna underströko, att det naturligtvis under alla förhållanden måste finnas någon form av central för olika kontaktuppgifter men att man borde förutsättningslöst och fördomsfritt undersöka vilken organisationsform som är den lämpligaste. Ekonomiska utskottet framhöll, att det vore medvetet om att de nordiska ländernas diplomatiska representationer i de andra nordiska länderna ha en karaktär och arbetsuppgifter, som delvis avvika från vad som eljest är fallet beträffande diplomatisk verksamhet. Frågan om möjligheterna att rationalisera och förbilliga denna verksamhet prövades enligt utskottet kontinuerligt av de olika regeringarna liksom i budgetarbetet i de nationella parlamenten. Tanken att rådet skulle rekommendera regeringarna att söka ytterligare rationalisera och förbilliga dessa diplomatiska representationer vann icke någon anslutning i utskottet. På förslag av detta beslöt rådet att icke företaga sig något i anledning av medlemsförslaget.

III. Generaldebatten

I generaldebatten, som på sedvanligt sätt fördes på grundval av presidiets rapport, deltog vid årets session 21 talare, bl. a. samtliga Nordens fem statsministrar. Av svenska regeringsmedlemmar yttrade sig i debatten, som kom att taga större delen av första sessionsdagen i anspråk, förutom statsminister Erlander även statsrådet Lange. Av de valda medlemmarna deltog från svensk sida herrar Ohlin, Rylander och Skoglund i Doverstorp.

Diskussionen under generaldebatten kom att väsentligen uppehålla sig vid det nordiska samarbetet och rådets möjligheter att göra en insats för detta. Från valda rådsmedlemmar framfördes kritik mot regeringarna för deras alltför svala intresse för rådets arbete. Statsministrarnas inlägg utformades till viss del som bemötande av vad sålunda framkommit.

I debatten berördes även frågan om det nordiska ekonomiska samarbetet inom ramen för EFTA. Från flera håll, bl. a. av statsminister Erlander och statsrådet Lange, uttrycktes förhoppningar om att Finland skall kunna sluta ett associationsavtal med EFTA. Också relationerna mellan de stora handelspolitiska grupperingarna i Europa berördes av några talare.

Även andra samarbetsuppgifter togos upp till behandling under debatten. Bl. a. tilldrog sig frågan om samarbetet på det kulturella området, särskilt beträffande forskning och högre undervisning, betydande uppmärksamhet. Herr Ohlin hade som avgående president redan i öppningsanförandet kommit in på dessa frågor.

IV. Val m. m.

Vid sessionen utsåg rådet tre niomannakommittéer med uppgift att förbereda rådets behandling av saker tillhörande respektive juridiska, socialpolitiska och ekonomiska utskottens ämnesområden. Som svenska represen-

tanter omvaldes i den juridiska niomannakommittén herrar Ahlkvist och Rylander, i den socialpolitiska herrar Birger Andersson och Pettersson i Dahl samt i den ekonomiska niomannakommittén herrar Ewerlöf och Strand med herrar Ohlin och Eliasson i Sundborn som suppleanter.

Till medlemmar i redaktionskommittén för Nordisk Kontakt valdes från Sverige herr Helén och riksdagsman Yngve Möller. Till revisorer för tidskriften utsåg rådet ånyo herrar Birger Andersson och Pettersson i Dahl.

Rådet beslöt förlägga nästa ordinarie session till Köpenhamn i senare hälften av februari 1961.

**Förteckning över de vid Nordiska rådets åttonde session i Reykjavik 1960
antagna rekommendationer**

- Rek. nr 1.* Nordiska rådet rekommenderar Sveriges regering att i samverkan med övriga nordiska länders regeringar närmare utreda möjligheterna, på vad sätt medborgare i annat nordiskt land än Sverige, som arbetar i sistnämnda land, skall kunna erhålla likställighet med svensk medborgare med avseende å rätten till förmåner från allmänna tjänstepensioneringen i Sverige.
- Rek. nr 2.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att genomföra det framlagda förslaget om gemensam läkarmarknad (Sak A 2/1960) med den jämkning, som för Norges vidkommande betingas av gällande krav på ett halvt års assistenttjänstgöring hos »offentlig lege» för behörighet att där utöva självständig läkarverksamhet.
- Rek. nr 3.* Nordiska rådet rekommenderar
1. Islands regering att ansluta sig till överenskommelsen av den 12 juli 1957 om upphävande av passkontrollen vid de internordiska gränserna,
 2. Norges regering att upphäva systemet med att fritt resevalutabelopp endast kan erhållas mot anteckning i giltigt pass eller pass, som utlöppt men icke är mer än fem år gammalt samt
 3. regeringarna i de nordiska länder, som är medlemmar av Europarådet, att ansluta sig till den europeiska överenskommelsen av den 20 april 1959 om visumfrihet för flyktingar.
- Rek. nr 4.* Nordisk Råd rekommenderer regjeringene i Finland, Norge og Sverige å gi fylkesmenn og »landshövdingar» i Nordkalottområdet i oppdrag å utrede nærmere behovet for konferanser nordkalottspørsmål og gi forslag om måten å anordne slike konferanser på.
- Rek. nr 5.* Nordisk Råd henstiller til regeringerne at medvirke til, at Island kan deltage i det nordiske turistoplysningsssamarbejde i udlandet.
- Rek. nr 6.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att pröva, i vad mån en rationalisering av utrikestjänsten, särskilt i de nya staterna, kan uppnås genom nordisk samverkan.
- Rek. nr 7.* Nordisk Råd henstiller til regjeringene å legge frem for rådet det forslag om høyere nordisk husholdningsutdannelse, som den nå arbeidende komité vil fremlegge, samt resultatene av

undervisningsministerienes behandling av dette forslag ved rådets neste ordinære sesjon.

- Rek. nr 8.* Nordisk Råd henstiller til regjeringene å sørge for en betydelig økning i antal stipendier beregnet på islandsk ungdom til studier ved folkehøgskoler i andre nordiske land.
- Rek. nr 9.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att ta upp frågan om ett gemensamt nordiskt initiativ för att befordra och samordna utbildningen av experter till tjänstgöring i underutvecklade länder.
- Rek. nr 10.* Nordisk Råd henstiller til regjeringene i fellesskap å skaffe tilveie de nødvendige beløp for årlige stipendier til studerende i nordiske språk som bidrag til reiseutgifter og opphold i forbindelse med besøk i Island.
- Rek. nr 11.* Nordisk Råd anbefaler regjeringene å ta de nødvendige skritt for opprettelse av en samarbeidskommisjon for forskning innen arktisk medisin og stille de nødvendige midler til disposisjon for kommisjonen, som bør få følgende mandat:
- a. å ta initiativ til nye forskningsprosjekter, koordinere igangværende forskningsarbeid og vurdere foreslåtte forskningsprosjekter på den arktiske medisins område i de nordiske land,
 - b. å fremme forskning innen arktisk medisin på andre måter som den finner hensiktsmessig, samt
 - c. så snart som mulig å fremlegge resultatene av sine overveielser, herunder også spørsmålet om opprettelse av et nordisk institutt for arktisk medisin, knyttet til et medisinsk fakultet.
- Rek. nr 12.* Nordisk Råd henstiller til regjeringerne at søge gjennomført lettere adgang for nordiske statsborgere til at erhverve anden nordisk statsborgerret, bl. a. ved lempelse af kravene om en vis tids ophold.